

Prof. Dr. Tilbert Dídac Stegmann - Dades biogràfiques

1941 – 1950

Neix a l'avinguda del Tibidabo, a Sant Gervasi, a Barcelona, l'1-9-1941, de pare i mare alemanys. El pare fou director del Col·legi Alemany („Deutsche Schule“) de Barcelona a partir del 1939. Infantesa bilingüe alemanya-castellana. Comença a aprendre l'anglès amb 7 i el francès amb 10 anys; també té classes de llatí.

Classes de piano de 6 a 10 anys; després aprèn tocar el violoncel. Coneixença personal amb Pau Casals i la família Enric Casals. 2ⁿ premi en una competició de natació del Club de Natació de Barcelona.

1951

Es trasllada amb la família a Alemanya, sense haver pres coneixement del fet català i de la llengua catalana.

1961-1970

Estudis de literatures i llengües romàniques i anglosaxones i de literatures germàniques a les universitats d'Hamburg, Berlin, Dartmouth College (New Hampshire, USA), Madrid, Coimbra (Portugal), Perugia (Itàlia), Cambridge (Anglaterra), Nice/Menton (França). Beques d'estudi Fulbright, Volkswagenwerk, Estat Italià, Studienstiftung des deutschen Volkes. Aprenentatge del portuguès i de l'italià.

1968/69

Investigacions a la Biblioteca de Catalunya en el fons cervantí. Al mateix moment conscienciació catalana; aprenentatge del català. Participació en el 2ⁿ Col·loqui Internacional del Català d'Amsterdam de 1970. Fa la coneixença de Josep Carner, Antoni Badia i Margarit, Ramon Aramon i Serra, Jordi Carbonell ...

1971

Dr. en filologia romànica (summa cum laude) de la universitat d'Hamburg. Assistent a la mateixa universitat. Després Assistent a la universitat d'Erlangen-Nürnberg i Professor assistent invitat a la de Haute Bretagne a Rennes (França).

1972

Rep el Premi Internacional Isidre Bonsoms a Barcelona per la seva tesi doctoral sobre Cervantes.

Inici de residència (algunes setmanes cada any) als Països Catalans, a l'Empordà (Garrigàs) i a Sóller i Biniaraix (Mallorca).

1974

Tradueix a l'alemany i publica 24 textos, escrits en català pel Dalí jove, un d'ells dedicat a Pompeu Fabra.

1976

Tradueix i edita en alemany el llibre de Pere Gimferrer *Antoni Tàpies i l'esperit català*. Coneix a Salvador Dalí, Joan Miró i especialment a Antoni Tàpies.

Des de 1976

Professor de filologia romànica a la Universitat de Berlín (Freie Universität). Dóna també cursos de català i sobre literatura catalana.

Juny de 1978:

Discurs d'homenatge a Vicent Andrés Estellés i Josep Renau en un acte celebrat a València. Amistat amb Joan F. Mira, Josep Guia, Antoni Miró, Eliseu Climent, Andreu Alfaro.

1978

Ideador i coordinador de les Setmanes Catalanes a Berlín, el més important festival de cultura catalana que mai s'havia fet a l'estranger. En el marc d'aquestes Setmanes hi té lloc un Col·loqui de Sociolingüística Catalana i de Literatura Catalana i d'altres col·loquis científics. Col·labora en la publicació *Art i Modernitat als Països Catalans - Katalanische Kunst des 20. Jahrhunderts*: el catàleg de les Setmanes. Es tracta de la més gran publicació bilingüe catalano-alemanya existent fins avui. Fa coneixença i amistat amb Joan Brossa, Carles Santos, Joan Fuster, Carme Riera, Josep Palau i Fabre, Vicent Andrés Estellés, Montserrat Roig, Maria Antònia Oliver, Maria del Mar Bonet, Lluís Llach, Josep Maria Mestres Quadreny, Alexandre Cirici, Xavier Rubert de Ventós, Joaquim Molas, Wolf Vostell, Rafael Tous, Max Cahner, Jordi Pujol.

1979

Emissions a la ràdio alemanya sobre poesia i narració catalanes. Publica una antologia bilingüe de la Nova Cançó amb anàlisi històrica de la situació catalana entre 1959 i 1979: *Diguem no - Sagen wir nein! Lieder aus Katalonien*. Contacte personal amb Raimon, Miquel Porter, Josep Benet, Lluís M. Xirinacs, Josep M. Espinàs, Maria Aurèlia Capmany, Manuel Vázquez Montalbán, Marina Rossell, Teresa Rebull, Francesc Pi de la Serra ...

Aprentatge de l'occità. Amistat amb Robert Lafont, Fausta Garavini, Peire Bec, Peire Pessamesa ...

Conferències als Casals Catalans de Hannover, Zuric i en els anys següents a Stuttgart, Frankfurt, Institut Alemany de Barcelona, Institut del Llibre infantil a Munic, Universitats de València i Alacant i altres llocs del País Valencià, Òmnium Cultural de Tarragona, Centre Comarcal Lleidatà i a Mallorca, Menorca, Eivissa i Catalunya Nord, sobre la diversitat de llengües a Europa i el català i la cultura catalana a Alemanya.

29-5-1980

Actua durant hora i mitja en el programa de televisió en directe „Vostè pregunta“ de Joaquim Puyal contestant a les telefonades dels telespectadors.

1980

Membre del jurat del Premi Andròmina (València). Col·labora en la publicació d'un disc de Lluís Llach a Alemanya.

Publica, en 1981, i dins d'un volum sobre les regions d'Europa, un article en alemany: „Els Països Catalans: no una regió, sinó una nació“.

Planeja el projecte „Bibliografia Catalana Exterior mundial“ i reuneix les fitxes del primer volum, dedicat a Alemanya, amb 2000 entrades des del segle XV fins a 1981; projecte no continuat.

Des de 1981

Catedràtic de filologia romànica a la universitat de Frankfurt. Cursos sobre literatura catalana i d'altres literatures romàniques.

Fundador de la „Biblioteca Catalana“ de l'Institut für Romanische Sprachen und Literaturen a la Universitat Goethe de Frankfurt, contínuament ampliada.

Al „Romanistentag“ de Regensburg (el col·loqui dels romanistes d'Alemanya) dirigeix una secció sobre literatura catalana.

Setembre/octubre de 1982

Redacta el „Decàleg del catalanoparlant“ i el „Decálogo del castellanoparlante que vive y trabaja en Cataluña“, que és publicat en diversos diaris i en forma de fullets i cartells en un total d'un milió d'exemplars.

1983

Curt parlament al Fossar de les Moreres per l'11 de setembre.

Co-organitzador de les Setmanes Catalanes a Karlsruhe amb un primer Col·loqui Germano-Català de llengua i literatura catalanes.

Fundador (i primer president) de la „Deutsch-Katalanische Gesellschaft (Associació germano-catalana)“ que en els anys següents arriba a tenir 800 membres i que al principi té com a presidents d'honor els filòlegs Francesc de B. Moll, Ramon Aramon i Serra, Antoni Badia i Margarit entre d'altres d'alemanys. Des del 1983 fins al 2016 l'associació, que ara s'anomena „Deutscher Katalanistenverband“ organitza 25 Col·loquis Germano-Catalans en 21 ciutats diferents, el darrer a Bamberg el 2016.

Juliol de 1984

Organitza una excursió científica a Mallorca amb estudiants alemanys de català. Edita un „Especial Mallorca“ en una revista científica alemanya amb 18 assaigs. Amistat amb Gabriel Janer Manila, Josep Maria Llompart, Miquel Àngel Riera, Francesc de B. Moll ...

1985

Inauguració oficial de la Biblioteca Catalana de Frankfurt amb plantació d'un Castanyer Català per part del Conseller de Cultura català, Joan Rigol, el President de la Goethe-Universität Frankfurt i el Rector de la Universitat de Barcelona, Antoni Badia i

Margarit. Ara la Biblioteca és la més rica de tot el món fora dels Països Catalans, exclusivament dedicada a publicacions catalanes o de temàtica catalana (actualment 37.000 volums).

11-6-1985

Intervé en l'Àngel Casas Show de TV3.

15-9-1985

Parlament a la Diada de la Cerdanya sobre el trossejament dels Països Catalans per part de França i Espanya. 27-9: Parlament a l'Òpera de Frankfurt sobre la Identitat Catalana. Organitza (en juny i setembre) Jornades Catalanes a Frankfurt.

Desembre de 1985

Rep la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya. És el primer alemany a qui se la concedeix.

1986

Dóna conferències a Reus i a Barcelona durant el II Congrés Internacional de la Llengua Catalana.

Inicia i coordina el programa IAS, després Erasmus, d'estudiants alemanys de catalanística per estudiar a les universitats catalanes, que en més de 30 anys posa uns 180 estudiants en contacte aprofundit amb la realitat dels Països Catalans.

Professor invitat a Venècia (Università degli Studi, Ca Foscari) 1986/1987.

1986-1994: Coopera en els articles de temàtica catalana de la *Brockhaus Enzyklopädie* en 24 volums. De 2004 a 2006 reelabora o corregeix uns 350 articles de la nova *Brockhaus Enzyklopädie* en 30 volums.

1987

Publica una antologia bilingüe catalano-alemanya de 74 poesies dels 23 poetes catalans més rellevants del segle XX (fins al 1980): *Ein Spiel von Spiegeln* amb aportació pictòrica que Antoni Tàpies dedica al llibre.

1988

Funda la *Zeitschrift für Katalanistik* (Revista d'Estudis Catalans); publicació de volums anuals que fins ara sumen uns 500 articles i contribucions científiques (vol. 30: 2017). Cada any la revista registra totes les universitats de l'àmbit alemany que ofereixen estudis de català i llista els cursos i els professors que els imparteixen.

Abril: Funda l'Oficina Catalana de Frankfurt (Katalanisches Kulturbüro), la primera institució dedicada a la projecció catalana a Alemanya (Oficina activa fins al 1995).

Premiat com a „Personatge invitat“ a la Fira de Calella 1988.

Escriu, a proposta de Josep Maria Espinàs, el llibre *Catalunya vista per un alemany* (Editorial La Campana) que, en publicar-se, ocupa durant un seguit de setmanes el lloc

núm. 1 dels llibres de no ficció més venuts i tindrà 3 edicions durant el mateix any de 1988 (13ª edició, 1996).

1988-1992: Director de les contribucions catalanes als 22 volums del *Kindlers Neues Literatur Lexikon* (Nou diccionari de literatura) un total de 150 articles i bibliografies sobre obres literàries catalanes en alemany que representen el conjunt més important en llengua alemanya sobre literatura catalana.

1989

Co-Autor del *Literaturwissenschaftliches Wörterbuch für Romanisten* (Diccionari literari per a romanistes), Tübingen: Francke Verlag, 490 pàgines, amb contribucions de tema català a 75 articles (edició espanyola: Ed. Gredos, 1995; nova edició alemanya el 2003).

Professor visitant a Perpinyà 1989.

Novembre de 1990

Rep el Guardó Ciemen 1990 (conjuntament amb el Dr. Antoni Badia i Margarit).

Desembre de 1991

Rep el Premi Memorial Cendrós 1991 per un article sobre les possibilitats de presència de la llengua, cultura i realitat catalanes a Alemanya en la *Zeitschrift für Katalanistik*, n. 4.

Abril de 1992

La Deutsch-Katalanische Gesellschaft, que ell presideix, rep el Premi Internacional Ramon Llull, atorgat a aquesta associació per l'Institut d'Estudis Catalans i la Fundació Congrés de Cultura Catalana.

Co-Autor del *Diccionari català-alemany* (Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1991), també publicat a Alemanya com a *Langenscheidts Handwörterbuch Katalanisch-Deutsch* (Berlín 1992). Nova edició, corregida i ampliada, Barcelona 2005, 1072 pàgines.

Co-Autor del *Diccionari alemany-català* (Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1996). Nova edició, refeta i ampliada, Barcelona 2006, 834 pàgines.

Edita en facsímil el *Vocabulari Català-Alemany de l'any 1502*, el primer diccionari entre dues llengües modernes que es va imprimir a tota la Península Ibèrica (Frankfurt 1991).

1992

Enllesteix, després de 8 anys de treball, la gran Guia artístic-turística dels Països Catalans en alemany, escrita en col·laboració amb la seva dona Inge Stegmann: *Katalonien und die Katalanischen Länder (Barcelona, Balearen, Land València, Andorra, Nordkatalonien mit Rosselló)*, 560 pàgines, Editorial Kohlhammer, Stuttgart. En 1998 l'Editorial Curial (Barcelona) publica l'edició catalana, posada al dia i augmentada: *Guia dels Països Catalans*.

Viatge com a conferenciant („La importància de la cultura catalana al món, l'any 1992“) per 12 ciutats d'Amèrica. Activitat sovintejada com a conferenciant a diversos països d'Europa.

Intervé en nous programes televisius com Vostè jutja, Com a casa, A debat, etc. i en diversos programes de ràdio.

Setembre de 1993

Parlament com a pregoner de la Festa Major de la ciutat de Manresa.

1994

President del Comitè organitzador del X Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes a Frankfurt am Main amb 300 congressistes. Publicació de les *Actes* del Col·loqui en tres volums.

1996

Participació en la Primera Trobada Internacional „Creativitat ara“ d'Alfàs del Pi, dedicada essencialment a Joan Brossa, i proposta, acceptada, de dedicar la Trobada de l'any següent al Tirant lo Blanc.

1997

President d'honor de l'Associació Germano-Catalana (Deutscher Katalanistenverband).

Casat amb Inge Stegmann des del 1988, tenen un fill Jannis (nascut el 1994) i una filla Stella (nascuda el 1997).

Juliol del 1997: Parlament d'inauguració de la Commerzbank de Frankfurt, l'edifici de banc aleshores més alt d'Europa, amb el tema „Joan Brossa“ del qual se n'exposen escultures-poesia, una de les quals incorpora la sabata autèntica del poeta que es guarda a la Commerzbank del Kaiserplatz a Frankfurt.

En un seguit de reunions de treball en el si de la Comissió Europea a Brussel·les presenta el mètode „EuroCom“ per a l'adquisició ràpida i simultània de competències lectores en totes les llengües romàniques, que des de més de deu anys elabora amb el seu col·lega H. G. Klein a la universitat de Frankfurt - mètode model també per a les llengües germàniques i eslaves. És un mètode que, aplicat a les escoles, permetria la presència del català a totes les escoles-instituts d'Europa i així un contacte de la majoria dels joves europeus amb la llengua catalana durant la seva vida escolar. El llibre *EuroComRom*, publicat en 2000, es pot consultar per internet (www.shaker.de) i ha estat traduït i adaptat a 12 llengües. En la versió catalana està també present l'occità referencial i l'aranès. El primer capítol es troba a l'internet en 16 llengües. Ara la sèrie „Editiones EuroCom“ compta amb 35 volums.

Febrer de 2000

Parlament inaugural de curs de l'Institut d'Estudis Ilerdencs, Lleida.

Professor visitant a The College of New Jersey (USA) 2000/2001.

Juny del 2002

Plantació del Castanyer Català al nou recinte de la Universitat de Frankfurt al Campus Grüneburgplatz, per part del President de la Universitat de Frankfurt i el Delegat de la Conselleria de Cultura catalana, commemorant el nou emplaçament de la Biblioteca Catalana.

A la Diada de St. Jordi 2002 a Perpinyà presenta la seva re-edició del primer diccionari català-alemany imprès a Perpinyà feia 500 anys: el 1502

2001-2009

Del 2001 al 2003, el 2006 i del 2008 al 2009 dóna cursos de plurilingüisme a la Universitat Catalana d'Estiu a Prada i durant les Jornades Occitano-catalanes a la Val d'Aran així com a les universitats de Tarragona i Girona o a la Val di Susa del Piemont, i en parla en múltiples conferències a Mallorca, Eivissa i tots els Països Catalans o a la Festa de la Ciència d'Orlhac, a Montpelhièr, a Béziers, a Torino, a Viena o a Bucarest.

Desembre de 2003

Parlament en l'acte de la CAL a les Cotxeres de Sants sobre la fal·làcia del bilingüisme.

2005

És guardonat amb el Premi Batista i Roca.

Funda una nova sèrie de publicacions, la „Biblioteca Catalànica Germànica“, associada a la *Zeitschrift für Katalanistik*, amb un primer volum de F. Robles que reuneix la bibliografia de tots els textos literaris catalans traduïts a l'alemany i té 2500 entrades. Ara la sèrie ja compta amb 14 volums.

Publica *Bibliografia i Antologia Crítica de l'Avantguarda literària a Catalunya*, conjuntament amb Joaquim Molas i Pilar Garcia-Sedas.

15-9-2005: novament fa el Parlament de la Diada de la Cerdanya, 20 anys després d'haver-hi pronunciat el primer.

Tardor 2005: Estableix un Conveni entre la Universitat de Frankfurt i l'Institut Ramon Llull (IRL) i funda l'„Estudi d'Investigació Catalanística“ oficialització de la Forschungsstelle Katalanistik activa des de decennis.

2006 i 2007: Renovació del Conveni amb l'IRL. Institució d'una Fundació-Càtedra Ramon Llull d'Estudis Catalans a la Universitat de Frankfurt del 2009 fins al 2011.

2006

Rep el Premi Internacional Ramon Llull dotat amb 8000 €

2007

Coeditor i coautor del llibre *Narrative Neuanfänge*, un volum amb 17 assaigs sobre 17 novel·les catalanes contemporànies.

Coeditor i coautor del llibre *Kataloniens Rückkehr nach Europa 1976-2006*, un volum amb 35 assaigs i entrevistes sobre història, política, cultura i economia catalanes.

Editor i coautor del llibre *Katalanisch express* que demostra a l'aprenent alemany com pot començar tot d'una a llegir textos en català sense haver fet cap curs de llengua, aprofitant els seus coneixements d'altres llengües romàniques traslladant-los al català. Aquest llibre fou distribuït en milers d'exemplars durant la Fira Internacional del Llibre a Frankfurt, quan Catalunya era la Convidada d'Honor l'any 2007.

Moderador de diverses presentacions d'escriptors catalans a les Fires del Llibre de Frankfurt i Leipzig.

2007-2015

Elaboració de la pàgina web de catalanística de la Universitat de Frankfurt, www.katalanistik.uni-frankfurt.de, que reuneix totes les dades catalanes rellevants d'Alemanya. En col·laboració amb les lectores de català.

2008

Rep el Premi Pompeu Fabra de projecció i difusió de la llengua catalana.

2009

Amb motiu de la Diada Nacional de Catalunya és homenatjat amb el reconeixement públic de la seva tasca catalanista a Alemanya per part de la Delegació de la Generalitat de Catalunya a Berlín.

Des del 2009

Elaboració d'una publicació a la web amb el títol *Nord enllà: Indrets catalans d'Alemanya* que apunta tots els llocs públics o museus amb escultures o obres d'art catalanes, monuments de catalans famosos, edificis d'arquitectes catalans o altres llocs de rellevància catalana com ara biblioteques, universitats, instituts, agermanaments, entitats i associacions etc., tant a Alemanya com a Àustria i a la Suïssa germanòfona. La presentació es fa en forma de guia en 12 rutes, començant per Berlín, passant a l'oest fins al Rin, a Frankfurt i cap al sud fins a Basilea, Zuric i Munic, arribant-se a Viena. De moment és accessible des de la pàgina web de la Katalanistik de Frankfurt; o a google (Nord enllà) i convida a un exhaustiu viatge virtual.

2011

Invitació a contribuir amb un assaig autobiogràfic en alemany, a un volum col·lectiu: "Romanística com a passió: exemples d'història professional".

Des de 2011

Encarregat de curs de literatura i llengua catalanes a la Goethe-Universität Frankfurt (fins al 2013).

Juliol 2012

La Federació Internacional d'Entitats Catalanes fa públic que la Biblioteca Catalana de la Universitat de Frankfurt ha estat elegida entre els „Set Tresors del patrimoni cultural de la Catalunya Exterior“, premiant així la labor de Til Stegmann de més de gairbé 40 anys en formar aquesta biblioteca.

Juliol 2014

Publica en català la seva autobiografia *Ambaixador de Catalunya a Alemanya*, editorial Pagès editors, 201 pàgines ; 2ª edició, març 2015.

2016

Publica el llibre *El plaer de llegir literatura catalana*, Pagès editors, 287 pàgines, que recull 8 assaigs seus escollits que interpreten, des de perspectiva metòdica alemanya, textos de Joan Brossa, Joan F. Mira, Frederic Mistral i del Tirant. Presenta els dos últims llibres a través de lectures en 43 ciutats i institucions diferents, de 6 països.

Maig 2017

Rep el Premi Crítica “Serra d’Or” 2017 de Recerca Catalanística pel seu llibre *El plaer de llegir literatura catalana*.

Novembre 2018

Publica el segon volum de la seva autobiografia *Servir Catalunya des d’Alemanya*, Pagès editors, Lleida 2018, 260 pàgines.

Presenta els seus dos llibres autobiogràfics en 53 lectures en 8 països diferents.

Maig 2019

Rep el Premio Speciale Ostana 2019 (Chambradoc) pel seu llibre *Servir Catalunya des d’Alemanya*.

En 40 anys d'activitat de conferenciant Til Stegmann parla en més de 200 ciutats o emissions de ràdio a Europa o Amèrica. En la seva activitat assagística ha publicat més de 350 articles i contribucions i ha editat una trentena de llibres que han estat ressenyats en un centenar de recensions. El ressò del treball i de les activitats de Til Stegmann a la premsa internacional arriba a més de 1000 referències, durant el període 1971-2017.

Francesc de Borja Moll ha batejat a Til Stegmann „Cavaller errant de la catalanitat“, Vázquez Montalbán l'ha designat „catalanófilo número uno“ i el periodista i escriptor Alfred Bosch l'ha anomenat senzillament „Til.cat“.